

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

1-maxsus
son (6-jild)

2026

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ S/1 (6) – 2026

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.;

Jabborova Charos Aminovna - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Qodirova Muqaddas Tog'ayevna - filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari

doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Алимджанов Бахтиёр Абдихакимович</i> «НА ЭТОМ СЪЕЗДЕ ИДЕЙНОМУ РАЗБРОДУ НУЖНО ПОЛОЖИТЬ КОНЕЦ», ИЛИ КАК СОЮЗ АРХИТЕКТОРОВ УЗБЕКИСТАНА НАЧАЛ МЫСЛИТЬ	11-17
<i>Esanova Nilufar</i> O'ZBEKISTON VA JANUBIY KOREYA O'RTASIDA OG'IR SANOAT TARMOQLARINING RIVOJLANISHIDAGI O'RNI	18-21
<i>Muminov Azizbek Ziyoviddinovich</i> JIZZAX VILOYATI JOYLASHGAN TABIIY OBYEKT LARNING TARIXIY-GEOGRAFIK TASNIFI VA TURISTIK SALOHİYATI	22-27
<i>Ne'matov Xumoyun To'liqin o'g'li</i> SHOHRUX MIRZO VA USMONIYLAR O'RTASIDAGI DIPLOMATIK ALOQALAR TARIXI	28-33
<i>Khudoyorov Noyibjon Maripjonovich, Ruziboev Samandarbek Sobirjon o'g'li</i> THE POLICY OF DEKULAKIZATION AND CONFISCATION OF PEASANT HOUSEHOLDS IN KAZAKHSTAN, 1929–1933.....	34-43
<i>Шамшетдинова Дилафруза Исмайлловна</i> ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ ПРОГРЕСС И ТРАНСФОРМАЦИЯ КУЛИНАРНЫХ ТРАДИЦИЙ В СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ КАРАКАЛПАКСТАНА (1960-1980 ГГ.).....	44-48

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Kasimova Gulyar Axmatovna, Xaydarova Durdona Shuxratjon qizi</i> DAVLAT TIBBIY SUG'URTASI MEXANIZMIDA DORI-DARMON XARIDLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH	49-56
<i>Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li</i> AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINI RIVOJLANTIRISHNING KO'P OMILLI EKONOMETRIK MODELI: OLS VA ARDL TAQQOSLASH	57-64

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Tashanov Abduxoliq</i> BUZG'UNCHI G'OYALARINING IJTIMOIIY-SIYOSIY VA AXLOQIY MUAMMOLARI	65-71
<i>Jo'rayev Ahmad Muhammadiyevich</i> TASAVVUF TA'LIMOTIDA DINIY BAG'RIKENGLIK VA MILLATLARARO TOTUVLIK MASALALARI	72-78
<i>Tursunkulova Shaxnoza Tuychiyevna</i> TASAVVUFNING FALSAFIY JIHATLARI XUSUSIDA.....	79-84
<i>Ibraximova Dilorom Saloydinovna</i> RAQAMLI MUHITDA ESTETIK IDROKNING XUSUSIYATLARI.....	85-88
<i>Muxammadiyeva Oliy Narzullayevna</i> OILA INSTITUTINI MUSTAHKAMLASH KONSEPSIYASI - OILA VA JAMIYAT IJTIMOIY BARQARORLIGINING MEZONI.....	89-92

<i>Matchanova Barno</i> MAFKURA VA MILLIY MAFKURA TUSHUNCHALARI: MAZMUN-MOHİYATI VA IJTIMOİY FUNKSIYALARI.....	93-98
<i>Uraqov Nodirbek Boboqulovich</i> BAG'RIKENGLIK G'OYASINING TASAVVUFİY-FALSAFIY TAHLILI (Maxdumi A'zamning "Risolai tanbeh ul-ulamo" asari asosida).....	99-104
<i>Raxmatov Alisher Obidovich</i> IJTIMOIY FALSAFADA INTEGRATSIYANING RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	105-108
<i>O'sarkulov Oybek Murodilovich</i> MILLIY IDENTIKLIKNING TRANSFORMATSIYASI VA IJTIMOİY INTEGRATSIYA: O'ZBEKISTONDAGI KOREYS DIASPORASI TAJRIBASI.....	109-115
<i>Fayziyev Xurshid Jumayevich</i> VOLTERNING "BAG'RIKENGLIK HAQIDA" ASARIDA JAN KALASNING QATL ETILISHI VA UNING OQIBATLARINI AKS ETTIRILISHI	116-121
<i>Shadmonova Zebiniso Amrulloevna</i> OILA SHAXS KAMOLOTINING ASOSIY IJTIMOİY MUHITI VA JAMIYAT BARQARORLIGINING OMILI SIFATIDA.....	122-126
<i>Idiboyev Abror Jamolovich</i> JAMIYAT IJTIMOİY-MA'NAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA - YOSHLAR HUQUQIY TARBIYASINING O'RNI	127-130
<i>Ahmadjonov To'liqinbek Akramjon o'g'li</i> RAQAMLI OLAMNING YOSHLAR ONGIGA TA'SIRI.....	131-136
<i>Sodiqov Islombek Otabek o'g'li</i> RAQAMLI MADANIYAT TUSHUNCHASI VA UNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI	137-141
<i>Abdurahimov Ravshanbek O'ktam o'g'li</i> HUQUQIY DEMOKRATIK JAMIYAT QURISH SHAROITIDA YOSHLAR HUQUQIY ONGINING SHAKLLANISH OMILLARI	142-146
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Duvlaeva Nozigul Xolmuxammat qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK MATNLARIDA STILISTIK TASVIR VOSITALARI	147-151
<i>Зикруллаева Хусния Бахтияровна</i> СТРУКТУРА, ПРОИСХОЖДЕНИЕ И НОРМАТИВНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ЗАИМСТВОВАННЫХ ТЕРМИНОВ В УЗБЕКСКОМ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОМ ТЕКСТЕ.....	152-156
<i>Turdiyeva Dilorom Soliyevna</i> PEDAGOGICAL STRATEGIES FOR INCLUSIVE LEARNING	157-162
<i>Eshmurotov Umidjon Temurovich</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI AFORIZMLARNING SEMANTIK XUSUSIYATLARI	163-167
<i>Avlayeva Saida Bozorovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA COVID-19 PANDEMIYASI SHAROITIDA SHAKLLANGAN KISHILAR JAMOALARINI IFODALOVCHI NEOLOGIZMLAR.....	168-172
<i>Ubaydullaeva Dilfuza Akmal qizi</i> JURNALISTLARNI TAYYORLASHDA NUTQ MADANIYATI KOMPETENSIYALARINING STRUKTURASI	173-181

<i>Alimova Shaxnoza Yaxshiboyevna</i> ASSOTSIIATIV TAJRIBA PSIXOLINGVISTIKA USULI SIFATIDA	182-187
<i>Xudayberganov Nizomaddin Uktambay o'g'li, Mansurova Shaxinabonu Najmiddin qizi</i> O'ZBEK TILIDA SON VA SIFAT SO'Z TURKUMLARINI POS TEGGLASH ASOSIDA O'QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH TAMOIYILLARI	188-193
12.00.00 – YURIDIK FANLAR	
<i>Абдуллаева Дильдора Эльмуродовна</i> ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СТАРТАП ПРОЕКТЫ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН НА ПРИМЕРЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АКСЕЛЕРАТОРОВ И ИНКУБАТОРОВ.....	194-198
<i>Fayzullayeva Shaxlo Jumanioz qizi</i> THEORETICAL AND LEGAL ASPECTS OF INCLUSION OF COPYRIGHT OBJECTS IN INTERNATIONAL TRADE.....	199-204
<i>Qalandarov Aminjon Amondullayevich</i> KORPORATSIYALARDA AFFILLANGAN SHAXSLAR INSTITUTINING HUQUQIY TABIATI VA TARTIBGA SOLINISHI	205-212
<i>Uralov Sarbon Sardorovich</i> JINOYAT-PROTSESSUAL QONUNCHILIKDA VIDEOKONFERENSALOQA ORQALI TERGOV HARAKATLARINI TARTIBGA SOLISHNING UMUMIY SHARTLARI	213-218
<i>Xolmirzayev Muhsin Shavqiddin o'g'li</i> KRIMINOLOGIK PROGNOZLASHDA ANIQ FANLAR VA AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEKNOLOGIYALARI YUTUQLARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	219-225
<i>Dilboboyev Nozimbek</i> XORIJIY (CHET EL) VA MAHALLIY (MILLIY) INVESTITSIYA TUSHUNCHALARINING ILMIY-NAZARIY TAVSIFI, ULARNING BOZOR IQTISODIYOTIDAGI O'RNI VA AHAMIYATI.....	226-232
<i>Nishonov Abdulloh Ubaydulloh o'g'li</i> ATOM ENERGIYASINING XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING XALQARO-HUQUQIY ASOSLARI	233-240
<i>Asadov Shahridin Faxriddin o'g'li</i> FUQAROLIK HUQUQIDA XIZMATLARNING HUQUQIY TABIATI: KONSALTING XIZMATLARI MISOLIDA.....	241-243
<i>Абдужампоров Шахбоз Музаффар ўғли</i> НЕСАНКЦИОНИРОВАННЫЙ ДОСТУП И ХИЩЕНИЕ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ С ПЛАСТИКОВЫХ КАРТ: УГРОЗЫ, МОДЕЛИ ПРЕСТУПЛЕНИЙ И КОМПЛЕКСНЫЕ МЕРЫ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ.....	244-253
<i>Хасанов Турсунпулат Шавкатжон ўғли</i> МЕЖДУ АЛГОРИТМОМ И ЗАКОНОМ: ПРОБЛЕМА ПРАВОВОЙ ИДЕНТИФИКАЦИИ СМАРТ-КОНТРАКТОВ В ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ	254-259
<i>Kadirova Moxigul Xamitovna</i> ZAMONAVIY DAVLAT BOSHQARUVI VA ADOLATLI SUD-HUQUQ TIZIMI	260-262
<i>Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna</i> UCHINCHI RENESSANS SHAROITIDA VATANPARVARLIK G'OYASINING MA'NAVIY-HUQUQIY MOHIYATI (O'zbekiston tajribasi va xorijiy yondashuvlar qiyosida).....	263-269

<i>Shagilov Pulatbek Koptleuovich</i> JAMOAT XAVFSIZLIGIGA TAJOVUZ QILUVCHI HUQUQBUZARLIKLARGA QARSHI KURASHISH BO'YICHA ILG'OR XORIJIY MAMLAKATLARINING TAJRIBASI TAXLILI	270-276
<i>Kubaeva Ismigul Farkhod qizi</i> PARTY AUTONOMY VS CONSUMER PROTECTION IN INTERNATIONAL E-COMMERCE: THE CASE OF UZBEKISTAN IN COMPARATIVE PERSPECTIVE	277-283
<i>Нормуродова Азиза Азимжон кизи</i> ПОНУЖДЕНИЕ ЛИЦА К ВСТУПЛЕНИЮ В ПОЛОВУЮ СВЯЗЬ: ПРАВОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЪЕКТИВНОЙ СТОРОНЫ ПРЕСТУПЛЕНИЯ.....	284-295
<i>Toshpo'latov Islom Otavulla o'g'li</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KADRLAR BILAN ISHLASH SIYOSATIDA MA'NAVIY- MA'RIFIY ISHLAR VA UNI ICHKI ISHLAR ORGANLARI TIZIMIGA TA'SIRI	296-301
<i>Аллашова Шийринай Турсынбаевна, Каримова Мадина Мирзаджоновна</i> ВИКТИМНОЕ ПОВЕДЕНИЕ ЖЕРТВ БЫТОВОЙ ПРЕСТУПНОСТИ И ЕГО ПРОФИЛАКТИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ	302-307
<i>Lutfullayeva Feruza Boboqulovna</i> HUQUQIY DAVLAT KONSEPSIYASINING ZAMONAVIY NAZARIY YONDASHUVLARI	308-312
<i>Abdugaffarov Davronbek Dilshod o'g'li</i> SHARTNOMALARNI AMALGA OSHIRISH USTIDAN SAMARALI PARLAMENT NAZORATI: O'ZBEKISTONDA XALQARO TIJORAT SHARTNOMALARIDA TARAFLARNING ERK MUXTORIYATINI KUCHAYTIRISH.....	313-317
<i>Jalilov Ravshanjon Abdukayumovich</i> INSON A'ZOLARI VA TO'QIMALARINING NOQONUNIY AYLANMASI: JINOIY-HUQUQIY VA QIYOSIY TAHLIL	318-329
<i>Muxtorov Muhammad Amin Mirkomil o'g'li</i> MULK HUQUQINI MUHOFAZA QILISH ICHKI ISHLAR ORGANLARINING FAOLIYATI.....	330-337
<i>Karimov Ulugbek Hakimjonovich</i> LEGAL FOUNDATIONS OF PROSECUTORIAL SUPERVISION IN ENSURING THE ALLOCATION, USE, AND PROTECTION OF LAND PLOTS IN THE AGRARIAN SECTOR OF UZBEKISTAN	338-343
<i>Mirabdullayev Maqsudjon Mahmudjon o'g'li</i> MASHINALI O'QITISH USULLARI ASOSIDA XOSTNING XAVFSIZLIGINI BAHOLASH, MODEL VA ALGORITMLARINI ISHLAB CHIQISH.....	344-349
<i>Utebaev Salamat Maqsetbay o'g'li, Dauletbaeva Aynur Baxramovna</i> OILAGA QARSHI JINOYATLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA ULARNING OLDINI OLISH.....	350-354
<i>Tillayev Ikrom Rustamjonovich</i> HUQUQBUZARLIKLAR PROFILAKTIKASINI BELGILAB BERUVCHI UMUMIY VA SOHAVIY-HUQUQIY HUJJATLAR TAHLILI	355-362
<i>Xoshimova Nilufar Zafarjon qizi</i> O'ZBEKISTONDA MEHNAT MUNOSABATLARIDA MIGRATSIYA MUNOSABATLARI.....	363-366

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Rahmonova Nilufar Najmiddin qizi BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI FORSAYT TADQIQOT METODLARI ASOSIDA KREATIV KOMPETENSIYALARI TA'LIM TRAYEKTORIYASINI TASHKIL ETISH	367-371
<i>Abdurasulova Dilrabo Tolkunjon qizi</i> KOMPARATIVISTIKISTIK YONDASHUV TALABALARNING MADANIYATLARARO KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING METODOLOGIK ASOSI SIFATIDA.....	372-380
<i>Таджиходжаева Эльвира Рашидовна</i> ЦИФРОВАЯ ГРАМОТНОСТЬ КАК ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ КАТЕГОРИЯ В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ НЕПРОФИЛЬНЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ.....	381-387
<i>Ravshanova Gulnoza Burxonovna</i> 5-SINF O'QUVCHILARINING ANTROPOMETRIK TOTAL KO'RSATKICHLARINI O'RGANISH BO'YICHA TADQIQOT BOSHIDA OLINGAN NATIJALAR TAHLILI.....	388-393
<i>Mirzaakhmedova Makhliyo Yuldashevna</i> THE IMPACT OF AUTHENTIC MATERIALS ON TEACHING BUSINESS WRITING SKILLS TO ESP STUDENTS	394-400

Received: 03 January 2026
Accepted: 17 January 2026
Published: 30 January 2026

Article / Original Paper

FAMILY AS THE MAIN SOCIAL ENVIRONMENT OF PERSONAL DEVELOPMENT AND A FACTOR OF SOCIAL STABILITY

Shadmonova Zebiniso Amrulloevna

Master's student of the Bukhara Pedagogical Institute

Abstract. This article analyzes the family as the main social environment of personal development from a philosophical and social perspective. The role of the family institution in the spiritual, moral, psychological and social formation of the individual is highlighted, and its importance in ensuring the stability of society is substantiated. Also, the dialectical relationship between the family and society, the continuity of the family upbringing process and the influence of the value system on personal development are scientifically analyzed. The article reveals the transformation of the family in the conditions of modern social processes and the influence of this process on the stability of society.

Keywords: family, personal development, social environment, social stability, family upbringing, social institution, spiritual and moral values, socialization, dialectics of family and society.

OILA SHAXS KAMOLOTINING ASOSIY IJTIMOY MUHITI VA JAMIYAT BARQARORLIGINING OMILI SIFATIDA

Shadmonova Zebiniso Amrulloevna

Buxoro pedagogika instituti magistranti

Annotatsiya. Mazkur maqolada oila shaxs kamolotining asosiy ijtimoiy muhiti sifatida falsafiy va ijtimoiy jihatdan tahlil qilinadi. Oila institutining shaxs ma'naviy-axloqiy, psixologik va ijtimoiy shakllanishidagi o'rni yoritilib, uning jamiyat barqarorligini ta'minlashdagi ahamiyati asoslab beriladi. Shuningdek, oila va jamiyat o'rtasidagi dialektik munosabatlar, oilaviy tarbiya jarayonining uzluksizligi hamda qadriyatlar tizimining shaxs kamolotiga ta'siri ilmiy tahlil qilinadi. Maqolada zamonaviy ijtimoiy jarayonlar sharoitida oilaning transformatsiyasi va bu jarayonning jamiyat barqarorligiga ta'siri ochib beriladi.

Kalit so'zlar: oila, shaxs kamoloti, ijtimoiy muhit, jamiyat barqarorligi, oilaviy tarbiya, ijtimoiy institut, ma'naviy-axloqiy qadriyatlar, ijtimoiylashuv, oila va jamiyat dialektikasi.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V6SI1Y2026N19>

Kirish. Bugungi globallashuv va ijtimoiy transformatsiyalar sharoitida jamiyat barqarorligini ta'minlash masalasi dolzarb ilmiy va amaliy muammolardan biriga aylanmoqda. Ushbu jarayonda shaxs kamoloti hal qiluvchi omil bo'lib, uning shakllanishida oila eng muhim ijtimoiy muhit sifatida namoyon bo'ladi. Oila insonning dastlabki ijtimoiylashuv makoni bo'lib, unda shaxsning dunyoqarashi, axloqiy me'yorlari, ijtimoiy xulq-atvori va ma'naviy qadriyatlari shakllanadi. Shu bois shaxs kamolotini oiladan ajratilgan holda tahlil etish jamiyat taraqqiyotining ichki mexanizmlarini to'laqonli anglash imkonini bermaydi.

Zamonaviy jamiyatda oilaning ijtimoiy funksiyalarida muayyan o'zgarishlar yuz bermoqda. Urbanizatsiya, axborot texnologiyalarining jadallashuvi, qadriyatlar tizimidagi transformatsiyalar oilaviy munosabatlarga, tarbiya jarayoniga va shaxs shakllanishiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Bu holat esa oilaning jamiyat barqarorligini ta'minlashdagi rolini yangicha

ilmiy yondashuvlar asosida tahlil qilish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Ayniqsa, oilaviy tarbiya samaradorligi bilan ijtimoiy barqarorlik o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni aniqlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, oila va jamiyat o'rtasidagi dialektik munosabatlar shaxs kamolotiga bevosita ta'sir etuvchi omil sifatida namoyon bo'ladi. Jamiyatda mavjud ijtimoiy-siyosiy, iqtisodiy va madaniy jarayonlar oilaning ichki hayotiga ta'sir ko'rsatsa, o'z navbatida, oilada shakllangan shaxslar jamiyat barqarorligi va taraqqiyotini belgilaydi. Shu ma'noda, oilani shaxs kamolotining asosiy ijtimoiy muhiti sifatida tadqiq etish jamiyat barqarorligini mustahkamlashga qaratilgan ilmiy xulosalar chiqarish imkonini beradi.

Adabiyotlar tahlili mazkur tadqiqotda shaxs kamoloti, oila va jamiyat o'rtasidagi o'zaro munosabatlar masalasi falsafa, sotsiologiya, pedagogika hamda psixologiya fanlarida keng tadqiq etilgan. Xususan, Sharq mutafakkirlari asarlarida oila inson kamolotining asosiy muhitlaridan biri sifatida talqin etilib, undagi axloqiy tarbiya jamiyat barqarorligining muhim omili sifatida e'tirof etilgan. Abu Nasr Forobiy, Ibn Sino, Alisher Navoiy kabi mutafakkirlar oila va tarbiya masalalarini komil inson g'oyasi bilan uzviy bog'lab tahlil qilganlar.

G'arb falsafasida esa oila ijtimoiy institut sifatida jamiyatning funksional barqarorligini ta'minlovchi tizim sifatida talqin etiladi. Xususan, E. Dyurkgeym jamiyat barqarorligida ijtimoiy institutlarning, jumladan, oilaning me'yor va qadriyatlarni uzatishdagi rolini asoslab bergan. T. Parsons oila institutini shaxs ijtimoiylashuvining muhim mexanizmi sifatida tahlil qilib, uning jamiyat tizimidagi funksional ahamiyatini ko'rsatib bergan.

Zamonaviy tadqiqotlarda oila va shaxs kamoloti masalasi globallashtirish, modernizatsiya va axborotlashuv jarayonlari bilan bog'liq holda o'rganilmoqda. Ayrim olimlar oilaning an'anaviy funksiyalarida yuz berayotgan o'zgarishlar shaxs tarbiyasiga salbiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlash, boshqalari esa oilaning moslashuvchanligi va transformatsiyasi jamiyat barqarorligini ta'minlashda yangi imkoniyatlar yaratishini ilgari suradi. Shu jihatdan, oilaning zamonaviy jamiyatdagi o'rni va uning shaxs kamolotiga ta'siri masalasi kompleks ilmiy tahlilni talab etadi.

Mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, oila, shaxs va jamiyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik keng yoritilgan bo'lsa-da, ularning dialektik birligi va jamiyat barqarorligiga ta'siri masalasi falsafiy jihatdan yetarli darajada tizimlashtirilmagan.

Mazkur maqolada qo'yilgan maqsad va vazifalarni amalga oshirishda umumfalsafiy, umumilmiy va maxsus ilmiy metodlardan kompleks tarzda foydalanildi. Jumladan, dialektik metod oila, shaxs va jamiyat o'rtasidagi o'zaro aloqadorlikni rivojlanish jarayonida tahlil qilish imkonini berdi. Tarixiylik va mantiqiylik metodlari oilaning ijtimoiy institut sifatida shakllanishi hamda uning jamiyat barqarorligidagi o'rnini izchil o'rganishda qo'llanildi.

Shuningdek, tahlil va sintez metodlari orqali mavjud ilmiy qarashlar umumlashtirildi hamda oilaning shaxs kamolotiga ta'sir etuvchi asosiy omillar aniqlashtirildi. Taqqoslash metodi oilaga oid turli nazariy yondashuvlarni solishtirish imkonini berdi. Strukturaviy-funksional yondashuv esa oilaning shaxs tarbiyasi va jamiyat barqarorligini ta'minlashdagi asosiy funksiyalarini aniqlashda muhim ahamiyat kasb etdi.

Bundan tashqari, tizimli yondashuv metodi oila, shaxs va jamiyatni yagona ijtimoiy tizim sifatida tahlil qilishga imkon yaratdi. Ilmiy umumlashtirish va abstraktlashtirish metodlari asosida tadqiqot natijalari nazariy xulosalar darajasiga ko'tarildi.

Natijalar va muhokama. Oila shaxs kamolotining eng muhim va barqaror ijtimoiy muhiti bo'lib, unda shakllangan qadriyatlar tizimi jamiyat barqarorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Oila doirasida singdirilgan axloqiy me'yorlar, mas'uliyat, ijtimoiy faollik va fuqarolik pozitsiyasi shaxsning keyingi ijtimoiy hayotdagi xulq-atvorini belgilaydi. Bu holat oilani nafaqat biologik yoki psixologik muhit, balki jamiyatning strategik barqarorlik omili sifatida baholash imkonini beradi.

Tahlillar shuni tasdiqlaydiki, shaxsning ijtimoiylashuvi jarayonida oila tomonidan berilgan dastlabki tarbiya keyinchalik maktab, jamoa va jamiyat institutlari tomonidan mustahkamlanadi. E. Dyurkgeym ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda me'yor va qadriyatlarning uzatilishini asosiy mexanizm sifatida ko'rsatadi.[1, 72-75] Mazkur mexanizmning markazida aynan oila turadi. Agar oilada ijtimoiy me'yorlar izchil shakllanmasa, jamiyatda ijtimoiy beqarorlik, ma'naviy bo'shliqlar yuzaga kelishi ehtimoli ortadi.

Strukturaviy-funksional yondashuv asosida olib borilgan muhokamalar T. Parsons tomonidan ilgari surilgan g'oyalarni tasdiqlaydi. Uning fikricha, oila shaxsni jamiyat talablariga moslashtiruvchi asosiy institut bo'lib, bu jarayon jamiyat tizimining uzluksiz ishlashini ta'minlaydi.[2, 131 b] Mazkur tadqiqot natijalari ham shuni ko'rsatdiki, oilada ijtimoiy rollarning to'g'ri taqsimlanishi va tarbiya jarayonining uzviyligi jamiyat barqarorligini mustahkamlovchi muhim omil hisoblanadi.

Sharq falsafiy merosiga murojaat qiladigan bo'lsak, Abu Nasr Forobiy komil inson g'oyasini jamiyat taraqqiyoti bilan uzviy bog'lab, bu jarayonda tarbiyaning boshlang'ich manbai sifatida oilani alohida ta'kidlaydi.[3, 45 b] Ushbu yondashuv bugungi kunda ham o'z dolzarbligini yo'qotmagan bo'lib, zamonaviy ijtimoiy muammolarni hal etishda muhim nazariy asos vazifasini bajaradi.

Zamonaviy O'zbekiston taraqqiyot strategiyalarida ham oila va shaxs kamoloti masalasi ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M. Mirziyoyev o'z asarlarida jamiyat taraqqiyotining poydevori avvalo sog'lom va mustahkam oilaga borib taqalishini, barkamol avlodni tarbiyalash esa davlat va jamiyat oldidagi eng muhim vazifa ekanini ta'kidlaydi. [4, 112 b] Ushbu fikrlar oilani shaxs kamoloti orqali jamiyat barqarorligini ta'minlovchi strategik institut sifatida baholash zarurligini ko'rsatadi.

Shuningdek, Prezident Sh.M. Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan "inson qadri uchun" tamoyili shaxs kamolotini ijtimoiy siyosat markaziga qo'yishni nazarda tutadi.[5, 428 b] Bu tamoyil oilada yaratilgan ma'naviy muhit, tarbiya sifati va ijtimoiy mas'uliyat bilan bevosita bog'liqdir. Oilaviy qadriyatlar mustahkam bo'lgan jamiyatda ijtimoiy barqarorlik darajasi yuqori bo'lib, ijtimoiy ziddiyatlar sezilarli darajada kamayadi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra:

1. Oila shaxs kamolotining birlamchi va eng barqaror ijtimoiy muhiti bo'lib, unda shakllangan ma'naviy-axloqiy qadriyatlar jamiyat barqarorligining muhim omili hisoblanadi. Oiladagi tarbiya sifati shaxsning ijtimoiy mas'uliyati, fuqarolik pozitsiyasi va axloqiy ongini belgilaydi.
2. Oilaviy muhitda shakllangan ijtimoiy me'yorlar va xulq-atvor modellari shaxsning jamiyatga moslashuvi hamda ijtimoiy munosabatlarda barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Bu holat jamiyatda ijtimoiy ziddiyatlar va deviant xulq-atvorning oldini olishda oilaning hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi.

3. Oila va jamiyat o'rtasidagi dialektik munosabatlar shaxs kamolotining uzluksizligini ta'minlaydi, ya'ni jamiyatda mavjud ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy jarayonlar oilaga ta'sir ko'rsatganidek, oilada tarbiyalangan shaxslar jamiyat taraqqiyoti va barqarorligining faol subyekti sifatida namoyon bo'ladi.
4. Zamonaviy globallashuv va axborotlashuv sharoitida oilaning tarbiyaviy funksiyasini mustahkamlash shaxsda axloqiy mas'uliyat, ijtimoiy faollik va ma'naviy barqarorlikni shakllantirishning muhim sharti hisoblanadi. Oila institutining zaiflashuvi jamiyat miqyosida ijtimoiy beqarorlik xavfini kuchaytirishi mumkin.

Umuman olganda, oila shaxs kamolotining asosiy ijtimoiy muhiti sifatida jamiyat barqarorligini ta'minlovchi fundamental institut hisoblanadi. Oila tarbiyasini mustahkamlash, unda ma'naviy va ijtimoiy qadriyatlarni izchil shakllantirish barqaror jamiyatni barpo etish, barkamol avlodni tarbiyalash hamda ijtimoiy taraqqiyotning uzluksizligini ta'minlash yo'lidagi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi.

Oila shaxs kamolotining asosiy ijtimoiy muhiti bo'lib, uning jamiyat barqarorligini ta'minlashdagi o'rni strategik ahamiyatga ega. Oila doirasida shakllangan ma'naviy-axloqiy qadriyatlar, ijtimoiy me'yorlar va xulq-atvor modellari shaxsning keyingi ijtimoiy faoliyatida barqarorlik va mas'uliyatni ta'minlovchi muhim omil sifatida namoyon bo'ladi. Shu jihatdan, jamiyat taraqqiyotini shaxs kamolotisiz, shaxs kamolotini esa oilasiz tasavvur etib bo'lmaydi.

Tadqiqotimizda oila, shaxs va jamiyat o'rtasidagi dialektik munosabatlar tahlil qilinib, ularning o'zaro ta'siri ikki tomonlama xarakterga egaligi aniqlandi. Bir tomondan, jamiyatdagi ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va madaniy jarayonlar oilaning funksional tuzilmasiga ta'sir ko'rsatsa, ikkinchi tomondan, oilada shakllangan shaxs jamiyat barqarorligi va ijtimoiy taraqqiyotining subyekti sifatida namoyon bo'ladi. Bu holat oilani jamiyatning passiv bo'g'ini emas, balki faol ijtimoiy institut sifatida baholash zarurligini ko'rsatadi.

Ilmiy tahlillar shuni ko'rsatdiki, oilaviy tarbiya sifati shaxs kamolotining asosiy mezonlaridan biri hisoblanadi. Oilada mas'uliyat, mehnatsevarlik, vatanparvarlik, bag'rikenglik va ijtimoiy faollik kabi fazilatlarning shakllanishi jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlovchi omil bo'lib xizmat qiladi. Aksincha, oilaviy tarbiyada yuzaga keladigan bo'shliqlar jamiyat miqyosida ijtimoiy muammolar, ma'naviy inqiroz va ijtimoiy ziddiyatlar paydo bo'lishiga olib kelishi mumkin.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan ilgari surilgan inson qadri, sog'lom oila va barkamol avlod g'oyalari bilan uyg'un ekanini ko'rsatadi. Oila institutini mustahkamlashga qaratilgan davlat siyosati shaxs kamolotini ta'minlash orqali jamiyat barqarorligini kuchaytirishga xizmat qiladi. Bu esa mazkur tadqiqotning nazariy xulosalari amaliy ahamiyatga ega ekanini tasdiqlaydi.

Shuningdek, globallashuv va axborotlashuv sharoitida oilaning an'anaviy funksiyalarini saqlab qolish bilan birga, ularni zamonaviy talablarga mos ravishda takomillashtirish zarur. Oila tarbiya muhitini mustahkamlash, ma'naviy qadriyatlarni uzluksiz avloddan-avlodga yetkazish orqali shaxs kamolotini ta'minlash jamiyat barqarorligi uchun muhim strategik vazifa hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, oila shaxs kamolotining asosiy ijtimoiy muhiti sifatida jamiyat barqarorligining poydevorini tashkil etadi. Oila institutini mustahkamlashga qaratilgan ilmiy izlanishlar va amaliy chora-tadbirlar jamiyat taraqqiyotining barqaror modelini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur tadqiqot natijalari kelgusida oila, shaxs

va jamiyat o'rtasidagi munosabatlarni yanada chuqurroq o'rganishga, shuningdek, ijtimoiy-falsafiy tadqiqotlarda metodologik asos sifatida foydalanishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. – М.: Канон, 1996. - Б. 72-75.
2. Parsons T. The Social System. – London: Routledge, 1951. - P. 131-134.
3. Forobiy A.N. Fozil odamlar shahri. – Toshkent: Fan, 1993. - B. 45-47.
4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021. - B. 112-114.
5. Mirziyoyev Sh.M. Inson qadri uchun. - Toshkent: O'zbekiston, 2022. - B. 28-30.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/1 (6) – 2026

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).